

Handleiding ELENA

Inleiding

Het vroeg aanbieden van een vreemde taal levert vele voordelen op:

- Het stimuleert de algemene taalontwikkeling van de kinderen; ze weten meer over en zijn flexibeler in taal, waardoor ze later weer gemakkelijker nog meer talen kunnen leren.
- Jonge kinderen hebben een betere uitspraak, omdat ze goed zijn in het nabootsen van klanken. Daarnaast zijn ze niet bang om fouten te maken.
- De kinderen hebben uiteindelijk meer tijd om zich de taal eigen te maken.
- Het geeft een kwaliteitsimpuls aan het taalonderwijs.
- Het bevordert internationale contacten en samenwerking.

Jong geleerd is oud gedaan geldt zeker voor het aanleren van een vreemde taal.

Aansluiting bij het Europees Referentiekader Talen (ERK)

Elena sluit aan bij het Europees Referentiekader Talen. Het ERK is een door de Raad van Europa vastgesteld kader van niveau-omschrijvingen voor heel Europa. Het ERK onderscheidt per vaardigheid verschillende taalcompetentieniveaus: van prille beginner (pre-A1) tot vaardige gebruiker (C2).

Uitgangspunt bij het bepalen van een niveau is wat men kan in de betreffende taal, omschreven in descriptoren die zijn uitgewerkt in can-do-statements (in het Nederlands: ik-kan stellingen).

Elena richt zich uitsluitend op het luisteren en begrijpen en spreken en heeft als doel de kinderen op het pre A1 niveau te brengen. Als de kinderen het programma doorlopen hebben, kunnen zij:

- Zeer korte instructies in de vreemde taal begrijpen en uitvoeren, als er zorgvuldig, langzaam en duidelijk gesproken wordt.
- Woorden en zinnen, die betrekking hebben op eenvoudige en vertrouwde onderwerpen uit het dagelijkse leven begrijpen.
- De thematisch aangeboden woorden en 'brokken taal' (*chunks*) uitspreken.

Opbouw

Samen met Elena leren kinderen van tussen 4 en 8 jaar spelenderwijs Nederlands, Frans of Duits, binnen een rijke digitale taalklankomgeving. De volledig digitale methode gaat uit van de natuurlijke taalverwerving. Woorden en brokken taal (*chunks*) vormen de bouwstenen van taal. Woordkennis leidt tot taalverwerving. In de methode is dan ook alles gericht op de woordenschatverwerving, zowel intentioneel als incidenteel. De nadruk ligt op het luisteren, begrijpen en spreken.

Bij de verwerving van de woordenschat werkt Elena volgens de "de viertakt van het woordenschatonderwijs" (Verhallen). De viertakt bestaat uit:

- Voorbewerken (een context creëren die aansluit bij de beleavingswereld van de kinderen en de voorkennis van de kinderen activeren). Elena sluit met de thema's aan bij de beleavingswereld van de leerlingen. Elk thema start met een klassengesprek. Dit gesprek vindt plaats in de moedertaal (=L1). Hiermee wordt de voorkennis van het onderwerp geactiveerd en het nieuwe thema gepresenteerd.
- Semantiseren (de begrippen betekenis geven, met de hulp van visuele ondersteuning). Na het gesprek volgt het kijken en luisteren naar het prentenboek. Hierin worden de kernwoorden gepresenteerd en horen de kinderen de juiste uitspraak.

- Consolideren. Deze fase bestaat uit de praktische oefening. De woorden komen in verschillende contexten terug (herhalen, herhalen, herhalen) en in zowel geleide als vrijere oefeningen wordt de aangeboden taal in tweetallen of individueel geoefend. Tijdens de consolidatie wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de meervoudige intelligentie van de leerlingen. Ook is er voor de leerlingen de mogelijkheid om thuis (samen met hun ouders) in te loggen in het systeem en de woorden te oefenen.
- Controleren (de betekenis van de woorden controleren). Hieraan wordt in elke laatste les van het thema aandacht besteed. Door observatie of met behulp van de toets in het programma kan de voortgang van de leerlingen vastgelegd worden. Deze digitale toets telt hoeveel antwoorden het kind goed heeft.

In Elena draait het allemaal om Elena Colson. Zij is 7 jaar oud en geboren in het land van de brontaal. Samen met haar zusje Sophie, haar ouders (Marie en Auguste Colson) en de hond Misty verhuist zij naar het land van de doeltaal, waar haar ouders een restaurant openen. Elena raakt al snel bevriend met haar buurling Max en Otto.

De digitale methode Elena bestaat uit 10 thema's met elk 10 lessen, die voor de kinderen heel herkenbaar zijn en aansluiten bij de thema's van vroeg talenleren:

Nr	Titel	Nr	
1	Hallo Elena	6	Boodschappen doen
2	Op school	7	Feest
3	Elena in actie	8	Elena op de kinderboerderij
4	Bij Elena thuis	9	Wat trek je aan, Elena?
5	Eet smakelijk, Elena!	10	Elena op vakantie

In elk thema staan de kernwoorden centraal. Er wordt gestreefd naar passieve (luisteren en begrijpen) en actieve (spreken) beheersing van deze woorden. De kernwoorden worden ondersteund door uitbreidingswoorden. Van deze uitbreidingswoorden wordt geen actieve, maar receptieve beheersing gevraagd.

Elke les duurt 30 minuten en heeft een duidelijke structuur:

- Introductie: In deze fase wordt de voorkennis geactiveerd. Dit gebeurt middels een klassengesprek, een korte herhaling van de vorige les en/of het huiswerk wordt geëvalueerd. Ook is het belangrijk dat in deze fase de leerdoelen worden benoemd. Dit zorgt voor focus bij de leerlingen en dus meer leeropbrengsten.
- Verwerking: Tijdens de verwerking worden de nieuwe woorden gepresenteerd en oefenen de leerlingen de woorden op verschillende manieren (zang, dans, drama, spel, werkblad, tweegesprek, tekenen, handvaardigheid, etc.)
- Afsluiting: In deze fase is het van belang te controleren of de leerdoelen ook daadwerkelijk bereikt zijn. U laat bijvoorbeeld flashcards van de kernwoorden zien en herhaalt kort de woorden (vooral de woorden waarvan u tijdens de les merkt, dat deze lastig zijn voor kinderen om te onthouden). U zingt nogmaals het lied (of de chant) en laat ze meewijzen of u speelt een spel dat tijdens een van de lessen aan de orde is gekomen.

Het uitgangspunt is dat er elke week twee lessen van 30 minuten gegeven worden, zodat er vijf weken aan een thema gewerkt wordt maar u bepaalt natuurlijk zelf het tempo.

Ouderbetrokkenheid

Kinderen leren het best als er een goede samenwerking is tussen school en thuis. Dit geldt vooral voor het leren van een vreemde taal. Ouders goed informeren over het programma en hun rol hierin is heel belangrijk. Een

positieve houding van ouders t.o.v. het leren van de doeltaal motiveert de kinderen om met de taal aan de slag te gaan.

Ter aanvulling op de 60 minuten les op school is het de bedoeling dat de kinderen ook thuis oefenen en is er in het programma voor de ouders een actieve rol weggelegd. Per thema worden er opdrachten gegeven die door de kinderen thuis, samen met de ouders, kunnen worden uitgevoerd. De opdrachten variëren van het samen oefenen en zingen van het themalied tot het samen spelen van de verschillende spelletjes op de computer. Hoe meer tijd er aan Elena besteed wordt, hoe hoger de opbrengsten van de leerlingen zullen zijn. Door ook thuis met de doeltaal bezig te zijn, wordt de contacttijd verlengd.

Voorop staat dat de opdrachten niet als formeel huiswerk worden ervaren, maar als 'plezierige activiteiten'.

Hoe werkt u met ELENA?

Zodra u op de hoofdpagina bent gekomen, kunt u kiezen tussen het Nederlandse, Duitse of Franse programma. U kiest hier de taal die u wilt (aan)leren. Nadat u de keuze heeft gemaakt, komt u op de overzichtspagina met alle thema's. Als u op het thema klikt, ziet u de buttons verschijnen van de volgende digitale materialen, die zowel voor u als de leerlingen beschikbaar zijn. Voor alle activiteiten geldt dat u terugkeert naar de overzichtspagina door bovenaan de pagina op de titel van het thema te klikken.

Fase A: intro		Fase B: oefenen	Fase C: controle
		Elk thema start met een geanimeerd prentenboek waarin de kinderen de avonturen van Elena rondom een bepaald onderwerp volgen. Het filmpje wordt gebruikt om de voorkennis te activeren en om de nieuwe woorden aan te bieden. Wanneer u op de button <i>video</i> klikt, hoort u de voice-over en opent de video zich onmiddellijk full screen.	
		Het prentenboek bestaat uit dezelfde illustraties als de video. Hier kunt u echter zelf door middel van een pijl de bladzijden omslaan. Het verhaal wordt voorgelezen.	
 		In elk thema wordt een lied en een chant aangeboden. Door te zingen en te scanderen leren de kinderen de juiste intonatie en klemtoon. Als u op de buttons klikt, ziet u een afbeelding, die het lied of de chant ondersteunt. Naast de gezongen versie is er ook een karaoke versie van het lied.	
		De leerlingen zien vijf plaatjes uit het prentenboek en het verhaal wordt in verkorte vorm verteld. Daarna is het de bedoeling dat de plaatjes in de goede volgorde worden gelegd. Als de plaatjes goed staan, wordt het verhaal door een voice-over nog een keer verteld. De vijf prenten van het prentenboek zijn ook te downloaden en uit te printen.	
		De leerlingen kunnen hier hun eigen kleurplaat ontwerpen door afbeeldingen van de kernwoorden naar een achtergrond te 'slepen'. De namen van de afbeeldingen worden door een voice-over benoemd. Door over de afbeeldingen te scrollen worden alle afbeeldingen zichtbaar. De kleurplaat is af te drukken door op CTRL+ P (Windows) of CMD+P (MAC) te drukken. U kunt ook uw rechtermuis klikken en kiezen voor de optie 'afdrukken'. Onder het kopje 'Voor de leerkracht', vindt u de achtergrond van de kleurplaat. Als u deze uitprint, kunnen de kinderen zelf de kernwoorden erin tekenen.	
		Elke thema heeft een praatplaat met audio hotspots. Wanneer u met de muis over de poster gaat, komen er verschillende afbeeldingen naar voren toe. Als u hierop klikt, hoort u het woord dat daarbij hoort.	
		Op het scherm verschijnt een afbeelding en vier geluidsknoppen. Als u op de geluidsknop klikt, hoort u een woord. Welk woord hoort bij de afbeelding? Sleep dan het plaatje naar de goede geluidsknop.	
		Als u op het kaartje klikt, draait het zich om en hoort u het woord dat daarbij hoort. De kaartjes die niet samen een paar vormen, draaien zich automatisch weer om.	
		Welk plaatje hoort bij welke geluidsknop? De kinderen slepen hier het juiste plaatje naar het goede woord.	
		Op het digitale bord verschijnt er een afbeelding. Door op de geluidsknop te klikken, horen de leerlingen het juiste woord. Als u op de pijltjes klikt, kunt u naar het volgende of vorige plaatje.	
		Hier wordt het tellen tot 10 geoefend en later in het programma het tellen tot 20.	
		Hier worden de kleuren geoefend. Naarmate u verder in het programma bent, komen er steeds meer kleuren bij.	
		Aan het einde van elk thema hebt u een toets (matchen van geluid en plaatje – vgl. het spel <i>Hoe heet ik?</i>).	

Materiaal voor de leerkracht

De materialen die alleen voor de leerkracht bestemd zijn, vindt u onder het kopje 'leerkrachtinformatie'. Als u hierop klikt, ziet u een overzicht van de materialen per les, die alleen voor u bestemd zijn. De materialen bestaan uit:

In de bovenste navigatie vindt u de buttons Flashkaarten en Toets.

- Per thema zijn er van 12 kernwoorden flashcards gemaakt. Dit zijn afbeeldingen van de kernwoorden. Ook zijn er flashcards van de kleuren en de getallen 1 tot 20. U kunt deze downloaden en uitprinten en gebruiken bij de vele spelletjes die in de lesplannen beschreven staan. Creëer in de klas een 'Hollandse hoek' met werk van de kinderen rondom het thema en geef de flashcards een goed zichtbare plek in deze hoek. Op deze manier heeft u de kaarten altijd bij de hand en kunt u, als u tijd over heeft, kort de woorden herhalen of een spelletje ermee doen. De flashcards kunt u ook selecteren en via het digitale bord oefenen. De afbeeldingen worden ondersteund met audio, zodat de leerlingen de juiste klanken horen.
- In de Toets worden 10 kernwoorden getoetst. De leerlingen zien een plaatje en vier geluidsknoppen. Als zij op de geluidsknop klikken, horen ze een woord. Welk woord hoort bij het plaatje? De kinderen slepen het plaatje naar het goede woord. Zij kunnen pas naar de volgende opgave als zij het antwoord goed hebben. Uiteindelijk wordt er geteld hoeveel antwoorden het kind in één keer goed heeft.
- U vindt ook alle 10 lesbrieven van het desbetreffende thema in de doeltaal en in de beide brontalen. In de Nederlandse versie vindt u dus de lesbrieven in het Nederlands als doeltaal en in de beide brontalen Duits en Frans. Ook kunt u de werkbladen downloaden en een opname van de instructies in de doeltaal.

De lesbrieven kennen weer een vaste structuur:

1. Video/prentenboek en flashcard-oefeningen
2. Herhaling en begripsoefeningen met activiteit
3. Lied
4. Herhaling lied met activiteit
5. Flashcard-spelletjes
6. Werkblad en digitale spelletjes
7. Chant met activiteit
8. Kunst 1
9. Kunst 2
10. Presentatie/evaluatie

Ouderbrieven

Per thema vindt u hier een informatiebrief voor ouders met de tekst van het liedje en de chant erop, een overzicht van de kernwoorden en een korte opsomming van de activiteiten die de kinderen de komende weken op school rondom Elena gaan doen.

Taalaanbod

N.B. Van de **blauwe** kernwoorden zijn afbeeldingen gemaakt (flashcards). Die woorden worden dus in de doeltaal aangeboden.

Thema	Kernwoorden	Uitbreiding	Zinstructuren	Herhaling
1. Hallo Elena	Hallo, ik, de familie, de moeder, de vader, de zus, de broer, de hond, de poes, dag (groet), tellen 1-10, huis, bal	Tellen, gooien, vangen, spelen, rennen, vrienden	Ik ben..... Mijn naam is Kom je spelen? Hij/zij is	
2. Elena gaat naar school	De school, de juf, de meester, de klas, de kring, de jongen, het meisje, de stoel, de tafel, het papier, het potlood, de lijm, de gum, de pen, rood, blauw, geel, wit, zwart, ja, nee, het boek, het schrift	Kleuren, zitten, opstaan, springen, hij, zij, plakken, knippen, lopen, tekenen, zingen, tot morgen, verstoppertje	Wat is dat? Het is Hoeveel..... Ik zie..... Naar buiten gaan	Tellen 1-10 De vader, de moeder, de zus, de broer
3. Elena in actie	Het been, de voeten, de armen, de benen, de handen, de knie, het hoofd, de buik, de ogen, de oren, de neus, de mond, het haar, tellen van 10-20	De boom, de tuin, zwaaien, klappen, stampen, aanraken, dansen, klimmen, het lichaam, in, op, onder, wij, zij, lachen, huilen, klein, lang, groot, kort, hoog	Zwaai met je (armen) Stamp met je (voeten) Ik heb (twee benen) Hij/zij heeft Waar ben je? Hier ben ik.	De kleuren Tellen 1-10 De werkwoorden
4. Bij Elena thuis	De woonkamer, de slaapkamer, de keuken, de tuin, de deur, het raam, het bed, de bank, de trap, groen, de televisie, de pop, de auto, de trein, de beer, de bloem (en), het gras, de fiets	Achter, tussen, het speelgoed, fietsen, tegenover, drinken, langzaam, snel, vallen	Waar is.....? Dit is mijn	Tellen 1-20 Voorzetsels (in, op, onder) Het huis, de bal De werkwoorden
5. Eet smakelijk Elena!	De boterham, de kaas, het ei, de melk, het water, de pannenkoek, de boter, het bord, het mes, de vork, de pan, het glas, appel, banaan, koud, warm, de lepel	eten, het restaurant, honger, dorst, Eet smakelijk, ontbijt, lunch, diner, alsjeblieft, dank je wel, de meel, een kom, de mixer, het beslag, Ik houd (niet) van	Het eten is(lekker) Het eten is niet(lekker) Ik eet een	Tellen 1-20 Kleuren Voorzetsels Klein, groot

6. Boodschappen doen	De bus, de vrachtwagen, de supermarkt, de winkel, de stoep, de straat, geld, kopen, de soep, de aardappel, de tomaat, de wortel, ijs, chocola, de sla, de tas	Betalen, koken, portemonnee, verkopen, links, rechts, oversteken	Boodschappen doen Het kosteuro	Fiets, auto
7. Feest!	De ballon, het cadeau, de verjaardag, de kaars (zen), de slinger (s), de taart, de clown, de fluit, de trommel, de gitaar, de limonade, de koffie, de thee, de chips, de feesthoed	Hard (luid), zacht, de muziek, het lied, gefeliciteerd, het feest, klappen, vieren, dansen, een traktatie, openmaken, violen, jarig	Ik speel op de drum Ik benjaar Je hoed opzetten	Schoolmaterialen (thema 2)
8. Elena op de kinderboerderij	Bruin, de boerderij, de boer, de koe, de kalf, het schaap, het lammetje, het paard, het veulen, het varken, de big, de kip, het kuiken, de geit, de haan, de vogel	Het dier (de dieren), eieren, zacht, bang, de staart, de veer (veren), de rugzak	Is het? Het heeft	De poes, de hond, de melk, het water, het ei De werkwoorden
9. Wat trek je aan Elena?	Oranje, paars, roze, de (paarse) broek, de (rode) rok, de (oranje) jurk, het (gele) t-shirt, de (witte) sokken, de (blauwe) schoenen, de (bruine) jas, de (zwarte) trui, de (roze) pyjama, de (groene) laarzen, een (groene) pet, kleding	aantrekken, uittrekken, het is tijd, de zomer, de winter, de herfst, de lente, de zolder, de kist, de spiegel, verkleden, de sjaal, de wanten, de muts, de regen, de zon, de sneeuw	Ik draag een Doe jeaan. Heb je? Het is te.....	Kleuren Koud, warm, klein, groot

10. Elena op vakantie	Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag, zaterdag, zondag, de week, blij, verdrietig, boos, de oma, de opa, de koffer, de bikini, de zwembroek, de handdoek, de emmer en schep, de boot	Vandaag, morgen, gisteren, de vakantie, inpakken, uitpakken, zwemmen, de avond, de morgen	Ik ga op	Kleding (thema 9), Kleuren, Tellen 1-20
-----------------------	--	---	----------------	---